

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра соціальної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____

“ ____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В 5.2 «ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА»

за Освітньо-професійною програмою «**Психологія**»
Перший (бакалаврський) рівень

Галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальності 053 Психологія

факультет філософський

Івано-Франківськ – 2017 рік

**Робоча програма з «Психології лідерства» для студентів ОР «Бакалавр»
за спеціальністю 053 «Психологія», «16» січня, 2017 р. – 13 с.**

Розробники: Федоришин Г.М., доцент кафедри соціальної психології,
кандидат психологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної психології

Протокол від «16» січня 2017 р. № 7

Завідувач кафедри
соціальної психології
«16» січня 2017 р. № 7

Заграй Л.Д.

Схвалено науково-методичною радою філософського факультету.

Протокол від “26” січня 2017 р. №_4_

Голова _____ (Пятківський Р.О.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність 053 психологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		__3__-й	__3__-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		__5__-й	__5__-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4 Мова викладання: українська	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
		12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	_2_ год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
60 год.	_82_ год.		
Індивідуальні завдання:		__ год.	
Вид контролю:		залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,3 % : 66,7 %

для заочної форми навчання – 8,9 % : 91,1 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів наукових і професійних знань у сфері ефективного лідерства, розвиток психологічної культури майбутнього керівника і освоєння технологій створення і просування особистого бренду керівника-лідера, активізація лідерського потенціалу як сукупності умінь самоуправління і управління іншими людьми.

Завдання:

- сформувати наукове уявлення про соціально-психологічну природу лідерства, про сучасні виклики і вимоги щодо ефективного лідерства;
- ознайомити з основними видами лідерства та їх проявами у різних сферах життєдіяльності особистості та суспільства;
- розширити уявлення студентів про власний потенціал лідера для подальшого особистісного та професійного розвитку;
- розвивати навички аналітичного і критичного мислення і розуміння, оцінювати ідеї та пропозиції, формулювати докази, робити висновки і узагальнювати аргументи, творчо генерувати нові ідеї;
- сформувати первинні навички створення і просування особистого бренду керівника.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні положення і глосарій класичних теорій лідерства;
- актуальні проблеми і теми сучасного лідерства, а також найвищі стандарти досягнень в лідерстві;
- психологічні характеристики таких явищ та процесів як: лідерська поведінка, лідерські ролі, лідерська мета, персональний бренд та імідж лідера, стилі лідерства, передумови ефективного лідерського впливу, чинники ефективної взаємодії та комунікації тощо;
- основні принципи управління командою та характерні параметри системи управління;
- технології публічного виступу й управління аудиторією.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **вміти:**

- демонструвати знання і розуміння сучасних вимог до ефективного лідерства;
- описувати і пояснювати досвід ефективного лідерства в реальному житті;
- визначати цілі для особистісного, академічного та кар'єрного росту, а також працювати для їх досягнення;
- формувати власний стиль лідерства;
- здійснювати вибір ефективного стилю лідерства в організації;
- обирати адекватні психотехніки управління впливу;
- визначати готовність колективу до формування команд;
- вести дискусію й управляти аудиторією;

- формувати та підтримувати довгострокові партнерські стосунки;
- здійснювати презентацію ділової інформації.

Загальні компетентності:

здатність аналізувати та критично мислити;
здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел;
здатність генерувати нові ідеї.

Спеціальні компетентності:

здатність породжувати нові ідеї;
здатність будувати комунікативну взаємодію;
здатність виділяти проблеми та вміти їх вирішувати;
здатність працювати в команді;
здатність пристосовуватися до нових ситуацій.

Структурно-логічне місце курсу в навчальному процесі підготовки фахівців

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення «Психології лідерства»
«Соціальна психологія», «Організаційна психологія», «Психологія коучингу», «Психологія бізнесу», «Психологічний супровід персоналу», «Психологія іміджу»
«Філософія», «Соціологія», «Менеджмент», «Риторика».

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Основи ефективного лідерства

Тема 1. Лідерство як соціально-психологічний феномен

Мета: ознайомити студентів із прикладними дослідженнями лідерства.

Зміст. Предмет, завдання, проблематика дисципліни. Визначення основних понять. Класичні теорії лідерства у зарубіжній психології. Сучасні теорії лідерства. Лідерство як спосіб життя.

Тема 2. Лідерство в організаціях

Мета: ознайомити студентів основними видами лідерства та їх проявами в організаціях.

Зміст. Лідерство і керівництво. Лідерство і влада. Форми влади. Підходи до управління. Принципи та методи управління. Причини невдач в управлінні. Від менеджера до лідера. Довіра в організації. Здатність лідера чути і делегувати повноваження

Тема 3. Лідерство і команда.

Мета. Розширити уявлення студентів про роль лідера у створенні команди та в управлінні командою.

Зміст. Суть команди - люди, об'єднані спільною метою. Переваги роботи в команді. Високоєфективні команди. Якості, необхідні для створення ефективною та злагодженою команди. Керівництво синергетичною командою.

Тема 4. Лідерство як місія.

Організаційні бар'єри в керівництві. Культура - структура - поведінка. Свобода для діючих лідерів. Цінності, спілкування і свобода. Бачення. Створення атмосфери довіри. Трансформаційне лідерство. Розвиток лідерського потенціалу. Сила впливу та лідерства. Харизматичне лідерство. Надихаюче лідерство. Приклад для наслідування.

Змістовий модуль 2. Формування компетенцій лідера

Тема 5. Лідерство і саморозвиток.

Мета. Сформувати розуміння лідерства як набору властивостей і навичок розвитку особистості.

Типи природних лідерів. Типи лідерів в практиці національних ділових відносин. Типи лідерів в країнах з високорозвиненою економікою. Структура образу лідера.

Способи позиціонування лідерських якостей. Бажання діяти. Відповідальність. Почуття залученості. Самодисципліна. Лідерство і емоційний інтелект. Лідерство і емпатія. Лідерство і здатність чути. Лідерство і впевненість. Особисті якості та портфоліо лідера.

Тема 6. Стратегія і тактика публічного виступу лідера.

Мета. Ознайомити студентів із технологіями публічного виступу.

Зміст. Техніка ефективного публічного виступу. Схеми виступів. Час і правила концентрації уваги аудиторії. Ефективні прийоми впливу на масову психологію. Мовні стратегії в публічних виступах. Сугестивні методики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Лідерство як соціально-психологічний феномен	9	2	2			5	12	2				10
Тема 2. Лідерство в організаціях	16	2	4			10	17	2				15

Тема Лідерство команда	3. і	16	2	4			10	16	1				15
Тема Лідерство місія	4. як	9	2	2			10	11	1				10
Разом за змістовим модулем 1		50	8	12			35	56	6				50
Змістовий модуль 2.													
Тема Лідерство саморозвиток	5. і	21	2	4			15	22					22
Тема Стратегія тактика публічного виступу лідера	6. і	19	2	2			10	12					12
Разом за змістовим модулем 2		42	4	6			30	34					34
Усього годин		90	12	18			60	90	6	2			80
Модуль 2													
ІНДЗ				-	-		-			-	-	-	
Усього годин													

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми (для стаціонару)	Кількість годин
1	Соціально-психологічна природа лідерства	2
2	Лідерство в організації	2
3	Функції лідера в команді	2
4.	Лідерство як місія	2
5	Лідерство і саморозвиток	4
6.	Технології публічних виступів	4
7	Тренінг формування лідерських якостей	4

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми (для заочного відділення))	Кількість годин
1.	Природа лідерства. Оцінка лідерських якостей	1
2.	Технології публічних виступів	1

6. Теми практичних занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

8. Самостійна робота

№ з/П	Назва теми (для стаціонару)	Кількість годин
	Змістовий модуль 1.	
1	Тема 1. Соціально-психологічна природа лідерства. Законспектувати: Кочубей Т. Сучасні теорії лідерства: теоретичний аспект / Т. Кочубей, А. Семенов // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. - 2012. - № 40. - С. 176-184. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2012_40_28 .	5
2	Тема 2. Лідерство в організаціях. Самопрезентація Опрацювати: Калашнікова С.А. Еволюційні рівні та професіоналізація управління // Освітологічний дискурс, 2010, № 2. Режим доступу: http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/viewFile/22/41	10
3	Тема 3. Лідерство і команда. Аналіз типів лідерів в організації (за матеріалами серіалів «Міліарди», «Лікар Хаус», «Диявол носить «Прадо» та ін.) Законспектувати: Белікова Ю. В. Становлення та переваги емоційного лідерства // Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua . – Дата звернення 27.08.2017 р.	10
4	Тема 4. Лідерство як місія. Скласти програму тренінгу розвитку лідерських якостей. Рекомендована література: Кристофер Э.Смит Л. Тренінг лідерства [Текст]. СПб : Питер, 2001. – 320 с. – (Сер. "Эффективный тренинг"). Федорчук В. М. Тренінгособистісного зростання [Текст]: навч. посібник К. : ЦУЛ, 2014. – 250 с. – 60,00 Мітлош А. В., Маляко В. О., Бажанюк В.С., Камишин В. В. Психологічні особливості лідерської обдарованості : концепції, діагностика, тренінги [Текст]: монографія. К. : Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 290 с. – 83,00 Сергеечева В. Тренінг лідерства [Текст]. СПб : Питер, 2001. – 320 с. – (Сер. "Эффективный тренинг"). – 10,00	10

Змістовий модуль 2.		
5	<p>Тема 5. Лідерство і саморозвиток.</p> <p>Скласти портфоліо особистісних якостей лідера.</p> <p>Рекомендована література: Мітлош А. В., Маляко В. О., Бажанюк В.С., Камишин В. В. Психологічні особливості лідерської обдарованості : концепції, діагностика, тренінги [Текст]: монографія. К. : Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 290 с. – 83,00</p> <p>Кушнір Р. Дій! Другі 100 000 кроків до успіху [Текст] Дрогобич : Коло, 2014. – 208 с. – 67,00</p> <p>Радул В.В., Краснощок І. П., Лебедик І. В. Дослідження особливостей самореалізації особистості [Текст]: монографія. К. : "Імекс-ЛТД", 2009. – 352 с. – 28,00</p>	15
6	<p>Тема 6. Стратегія і тактика публічного виступу.</p> <p>Скласти програму виступу (тематика обирається самостійно).</p> <p>Проаналізувати промову лідера.</p>	10
Разом		60

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми (для заочного відділення)	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
1	<p>Тема 1. Соціально-психологічна природа лідерства.</p> <p>Законспектувати: Кочубей Т. Сучасні теорії лідерства: теоретичний аспект / Т. Кочубей, А. Семенов // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. - 2012. - № 40. - С. 176-184. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2012_40_28.</p>	10
2	<p>Тема 2. Лідерство в організаціях.</p> <p>Самопрезентація</p> <p>Опрацювати: Калашнікова С.А. Еволюційні рівні та професіоналізація управління // Освітологічний дискурс, 2010, № 2. Режим доступу: http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/viewFile/22/41</p>	15
3	<p>Тема 3. Лідерство і команда.</p> <p>Аналіз типів лідерів в організації (за матеріалами серіалів «Міліарди», «Лікар Хаус», «Диявол носить «Прадо» та ін.)</p> <p>Законспектувати: Белікова Ю. В. Становлення та переваги емоційного лідерства // Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua. – Дата звернення 27.08.2017 р.</p>	12
4	<p>Тема 4. Лідерство як місія.</p> <p>Скласти програму тренінгу розвитку лідерських якостей.</p> <p>Рекомендована література:</p> <p>Кристофер Э.Смит Л. Тренінг лідерства [Текст]. СПб : Питер, 2001. – 320 с. – (Сер. "Эффективный тренинг").</p> <p>Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання [Текст]: навч. посібник К. : ЦУЛ, 2014. – 250 с. – 60,00</p>	15

	Мітлош А. В., Маляко В. О., Бажанюк В.С., Камишин В. В. Психологічні особливості лідерської обдарованості : концепції, діагностика, тренінги [Текст]: монографія. К. : Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 290 с. – 83,00 Сергеечева В. Тренінг лідерства [Текст]. СПб : Питер, 2001. – 320 с. – (Сер. "Эффективный тренинг"). – 10,00	
	Змістовий модуль 2.	
5	Тема 5. Лідерство і саморозвиток. Скласти портфоліо особистісних якостей лідера. Рекомендована література: Мітлош А. В., Маляко В. О., Бажанюк В.С., Камишин В. В. Психологічні особливості лідерської обдарованості : концепції, діагностика, тренінги [Текст]: монографія. К. : Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 290 с. – 83,00 Кушнір Р. Дій! Другі 100 000 кроків до успіху [Текст] Дрогобич : Коло, 2014. – 208 с. – 67,00 Радул В.В., Краснощок І. П., Лебедик І. В. Дослідження особливостей самореалізації особистості [Текст]: монографія. К. : "Імекс-ЛТД", 2009. – 352 с. – 28,00	15
6	Тема 6. Стратегія і тактика публічного виступу. Скласти програму виступу (тематика обирається самостійно). Проаналізувати промову лідера.	15
	Разом	82

9. Індивідуальні завдання

Портфоліо (опрацьовані статті, матеріали книг, записи репортажів, фото-кейси, які стосуються питання застосування інноваційних технологій профілактики насильства серед школярів).

10. Методи навчання

Лекційна форма проведення занять передбачає застосування таких методів (інтерактивна, відеолекція, лекція-конференція, лекція-діалог):

1. Пояснювально-ілюстративного.
2. Проблемного засвоєння матеріалу.
3. Дискусії.
4. Дистанційних та медіатехнологій навчання.

Семінарські та практичні форми занять передбачають застосування методів:

1. Частково-пошукового.
2. Дослідницького.
3. Інтерактивного.
4. Брейнстормінгу.
5. Рольових ігор.
6. Метод кейсів.

11. Методи контролю

1. Тестовий контроль по темам.
2. Усне опитування.
3. Письмове опитування.
4. Контрольні роботи.
5. Співбесіда.

Орієнтовний перелік питань до заліку з курсу «Психологія лідерства»

1. Предмет, завдання, проблематика дисципліни. Визначення основних понять.
2. Класичні теорії лідерства у зарубіжній психології.
3. Сучасні теорії лідерства.
4. Лідерство як спосіб життя.
5. Лідерство і керівництво.
6. Лідерство і влада. Форми влади.
7. Підходи до управління. Принципи та методи управління. Причини невдач в управлінні.
8. Від менеджера до лідера. Довіра в організації.
9. Здатність лідера чути і делегувати повноваження
10. Суть команди - люди, об'єднані спільною метою. Переваги роботи в команді. Високоєфективні команди.
11. Якості, необхідні для створення ефективної та злагодженої команди.
12. Керівництво синергетичною командою.
13. Організаційні бар'єри в керівництві.
14. Культура - структура - поведінка.
15. Свобода для діючих лідерів. Цінності, спілкування і свобода. Бачення.
16. Створення атмосфери довіри.
17. Трансформаційне лідерство.
18. Розвиток лідерського потенціалу.
19. Сила впливу та лідерства.
20. Харизматичне лідерство. Надихаюче лідерство. Приклад для наслідування.
21. Типи природних лідерів.
22. Типи лідерів в практиці національних ділових відносин.
23. Типи лідерів в країнах з високорозвиненою економікою.
24. Структура образу лідера.
25. Способи позиціонування лідерських якостей.
26. Бажання діяти. Відповідальність. Почуття залученості. Самодисципліна.
27. Лідерство і емоційний інтелект.
28. Лідерство і емпатія. Лідерство і здатність чути.
29. Лідерство і впевненість.
30. Особисті якості та портфоліо лідера.
31. Техніка ефективного публічного виступу.
32. Схеми виступів.

33. Час і правила концентрації уваги аудиторії.
34. Ефективні прийоми впливу на масову психологію.
35. Мовні стратегії в публічних виступах.
36. Сугестивні методики.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
10	10	10	10	20	10		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчального курсу «Психологія лідерства».
2. Опорні конспекти лекцій.
3. Мультимедійне забезпечення.
4. Текстові та електронні варіанти тестів для підсумкового контролю знань.

14. Рекомендована література

Базова

1. Белікова Ю. В. Становлення та переваги емоційного лідерства // Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua>. – Дата звернення 27.08.2017 р.
2. Кочубей Т. Сучасні теорії лідерства: теоретичний аспект / Т. Кочубей, А. Семенов // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. - 2012. - № 40. - С. 176-184. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2012_40_28.

3. Вагин И. Как из мухи сделать слона. Психология лидерства [Текст]. СПб. : Питер, 2004. – 224 с. – (Сер. "Сам себе психолог"). – 14,50
4. Кристофер Э. Смит Л. Тренинг лидерства [Текст]. СПб : Питер, 2001. – 320 с. – (Сер. "Эффективный тренинг"). – 10,00
5. Стаут Л. Лидерство: от загадок к практике [Текст] М. : Добрая книга, 2002. – 320 с. – 44,00
6. Кушнір Р. Дій! Другі 100 000 кроків до успіху [Текст] Дрогобич : Коло, 2014. – 208 с. – 67,00
7. Радул В. В., Краснощок І. П., Лебедик І. В. Дослідження особливостей самореалізації особистості [Текст]: монографія. К. : "Імекс-ЛТД", 2009. – 352 с. – 28,00
8. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання [Текст]: навч. посібник К. : ЦУЛ, 2014. – 250 с. – 60,00
9. Мітлош А. В., Маляко В. О., Бажанюк В. С., Камишин В. В. Психологічні особливості лідерської обдарованості : концепції, діагностика, тренінги [Текст]: монографія. К. : Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 290 с. – 83,00
10. Сергеечева В. Тренинг лидерства [Текст]. СПб : Питер, 2001. – 320 с. – (Сер. "Эффективный тренинг"). – 10,00

Допоміжна

1. Москаленко, В. В. Психологія соціального впливу [Текст] : навч. посібник / В. В. Москаленко. – К. : ЦУЛ, 2007. – 448 с. – 45,00
2. Гуменюк, О. Є. Психологія впливу [Текст] : монографія / Оксана Євстахіївна Гуменюк. – Тернопіль : Економічна думка, 2003. – 304 с.
3. Собченко, О. М. Психологія впливу [Текст] : навч. посібник / Олександр Михайлович Собченко. – Рек. МОН. – К. : Кондор-Видавництво, 2013. – 158 с. – 56,00
4. Лем, П. SUPERКРЕАТИВ. Інтенсив-тренінг для розвитку креативного мислення [Текст] / П. Лем. – М. : Ексмо, 2006. – 384 с. – 22,00
5. Старшенбаум, Г. В. Тренінг навчальних практичних психологів: Інтерактивний навчальний посібник [Текст]: ігри, тести, вправи. / Геннадій Володимирович Старшенбаум. – М. : Інститут психотерапії, 2006. – 416 с. – 36,00
6. Бендер П. У., Хеллман Э. Лидерство изнутри. – Мн.: Попурри, 2010. – 304 с.
7. Бендас Т. В. Психология лидерства. – СПб: Питер, 2009. – 448 с.
8. Беннис Уоррен, Томас Роберт Дж. Как становятся лидерами: менеджмент нового поколения. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2006. – 208 с.
9. Занковский А. Н. Психологическое лидерство: от поведенческой модели к культурно-ценностной парадигме. - М.: Изд-во Института психологии РАН, 2011.-296 с.
10. Ричард Л. Дафт Уроки лидерства / Р. Л. Дафт; под ред. И. В. Андреевой. - М.: Эксмо, 2006. - 480 с.
11. Шеколтон В. Психология лидерства в бизнесе. - СПб.: Питер, 2003. - 222 с.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://lib.pu.if.ua>. - Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
3. <http://hklіb.npu.edu.ua/> - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
4. <http://upsihologa.com.ua/> - портал професійних психологів України «У психолога».
5. <http://www.twirpx.com/library/> - електронна російськомовна бібліотека
6. <http://pl.bookos.org/> - електронна англomовна бібліотека